

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **P., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej advokátskou kanceláriou F., s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanej **Slovenskej republike**, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, o **náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 6 C 15/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 30. septembra 2013 sp. zn. 3 Co 321/2013, 3 Co 322/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa podala na Okresnom súde Spišská Nová Ves 23 žalôb v skutkovo a právne podobných veciach, ktoré tento súd spojil na spoločné konanie uznesením z 9. októbra 2012 č.k. 6 C 115/2012-7. Podanými žalobami sa voči žalovanej domáhala náhrady majetkovej a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). V žalobách medziiným uviedla, že predmetnú ujmu jej spôsobil nesprávnym úradným postupom Okresný súd Spišská Nová Ves, preto jeho sudcovia nemôžu konať a rozhodovať. Vzhľadom na to žiadala, aby Krajský súd v Košiciach rozhodol o prikázaní týchto vecí inému súdu toho istého stupňa (§ 12 ods. 1 O.s.p.).

Okresný súd Spišská Nová Ves považoval predmetné žaloby v uvedenej časti za návrh na prikázanie vecí inému súdu a uznesením z 19. decembra 2012 č.k. 6 C 115/2012-26 uložil žalobkyňi povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 1 518 € [23 (počet spojených vecí)]

x 66 € (poplatok podľa položky č. 26 Sadzobníka súdnych poplatkov – ďalej len „Sadzobník“, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov – ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“)]. Toto uznesenie napadla žalobkyňa odvolaním s tým, že nepodala námietky zaujatosti, ale návrhy na prikázanie veci inému súdu toho istého stupňa (§ 12 ods. 1 O.s.p.). Navyše, i keby predsa len išlo o námietky zaujatosti (čo žalobkyňa poprela), nezaťažovala by ju povinnosť zaplatiť súdny poplatok, lebo konanie je v danom prípade vecne oslobodené od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb.

Podaním z 20. júna 2013 žalobkyňa navrhla prerušiť konanie v zmysle § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. a § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením z 25. júna 2013 č.k. 6 C 115/2012-63 jej návrh zamietol. Aj toto uznesenie napadla žalobkyňa odvolaním.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 30. septembra 2013 sp. zn. 3 Co 321/2013, 3 Co 322/2013 obe odvolaním napadnuté uznesenia potvrdil. Výrok, ktorým potvrdil uznesenie zamietajúce návrh na prerušenie konania, odôvodnil poukázaním na vecnú správnosť napadnutého uznesenia. Výrok, ktorým potvrdil uznesenie ukladajúce žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok, odôvodnil tým, že sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že z hľadiska obsahového išlo v podaných žalobách aj o námietku zaujatosti vznesenú proti sudcom Okresného súdu Spišská Nová Ves; za správny označil tiež následný postup súdu prvého stupňa pri vyrubení súdneho poplatku. Dodal, že sa stotožnil s názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadreným v uznesení z 30. marca 2011 sp. zn. II. ÚS 124/2011, podľa ktorého vecné oslobodenie občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. sa nevzťahuje aj na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka.

Výrok uvedeného uznesenia, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves z 19. decembra 2012 č.k. 6 C 115/2012-26, napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo v danom prípade:

1. súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.). Túto procesnú vadu vyvodzovala žalobkyňa z toho, že nepodala námietku zaujatosti (žiadna obsahová súčasť žaloby

nebola týmto procesným úkonom a ani nemala náležitosti námietky zaujatosti stanovené v § 15a ods. 3 O.s.p.); žiadala však vec prikázať inému súdu toho istého stupňa, lebo všetci sudcovia Okresného súdu Spišská Nová Ves sú vylúčení z jej prejednávania a rozhodovania (§ 12 ods. 1 O.s.p.). Neexistujúcu či „neplatnú námietku zaujatosti“ nebolo možné spoplatniť a bez vykonania poplatkového úkonu nemôže existovať ani jej poplatková povinnosť,

2. žalobkyni bola postupom súdu odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nielen „absolútne prekvapivé“, ale aj nepreskúmateľné,
3. rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.). K názoru, že došlo k tejto procesnej vade, dospela žalobkyňa na základe toho, že súdny poplatok jej vyrubil sudca Okresného súdu Spišská Nová Ves, nezákonným postupom ktorého jej bola spôsobená majetková a nemajetková ujma, náhrady ktorej sa domáha v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.,
4. vecné oslobodenie tohto konania (§ 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.) sa vzťahuje aj na námietku zaujatosti.

Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolateľkou napadnuté uznesenie ale nevykazuje znaky niektorého z nich, preto jej dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. Žalobkyňa procesné

vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až d/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

1. Žalobkyňa namieta, že súdy konali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.).

K rovnakej námietke žalobkyne sa už najvyšší súd vyjadril vo viacerých iných skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých tá istá žalobkyňa proti tej istej žalovanej vystupovala v procesnom postavení dovolateľky. Ako príklad uvádza najvyšší súd rozhodnutia z 11. marca 2013 sp. zn. 3 Cdo 90/2013, ďalej zo 14. marca 2013 sp. zn. 3 Cdo 31/2013, ako aj zo 4. apríla 2013 sp. zn. 3 Cdo 136/2013, v ktorých už bolo konštatované, že

- a) o prípad neexistencie návrhu na začatie konania ide len vtedy, ak chýba návrh ako procesný úkon účastníka, ktorým sa začína konanie (viď rozhodnutia najvyššieho súdu z 23. júna 2005 sp. zn. 3 Cdo 56/2005 a z 19. októbra 2006 sp. zn. 3 Cdo 186/2006), keďže ale žalobkyňa podala žalobu (ktorou začalo konanie), je neopodstatnená jej námietka o existencii vady v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p.,
- b) v občianskom súdnom konaní, ktoré začalo podaním žaloby (§ 79 veta prvá O.s.p.), súd spravidla rozhoduje o viacerých parciálnych otázkach významných pre konanie, nerozhoduje o nich ale v nejakom samostatnom konaní, ktoré by začínalo osobitným návrhom, preto aj vtedy, keď súd rozhoduje o námietke zaujatosti vznesenej účastníkom (pokiaľ bola podaná) alebo o povinnosti účastníka zaplatiť súdny poplatok, rozhoduje ako súd v konaní, ktoré začalo podaním žaloby.

Najvyšší súd sa s vyššie uvedenými závermi stotožňuje aj v danom prípade a konštatuje, že v preskúmvanej veci nedošlo k vade konania v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p.

2. Žalobkyňa namieta, že pri vyrubovaní súdneho poplatku podľa položky č. 17a Sadzobníka, rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

Aj k tejto námietke žalobkyne sa už najvyšší súd vyjadril vo vyššie označených rozhodnutiach (z 11. marca 2013 sp. zn. 3 Cdo 90/2013, 14. marca 2013 sp. zn. 3 Cdo 31/2013 a 4. apríla 2013 sp. zn. 3 Cdo 136/2013), v ktorých dospel k záveru, že tak, ako dôvodom na vylúčenie sudcu (§ 14 ods. 1 O.s.p.) nie je sama skutočnosť, že má prejednať

a rozhodnúť vec, v ktorej žalovaným je súd, na ktorom tento sudca vykonáva súdnictvo (viď uznesenie najvyššieho súdu z 31. mája 2010 sp. zn. 3 Nc 14/2010), nie je týmto dôvodom ani to, že sudca vykonáva súdnictvo na súde, ktorý údajne (podľa tvrdenia žalobkyne) svojím nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci založil zodpovednosť žalovanej za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Na tomto závere zotrúva dovolací súd aj v preskúmvanej veci. Uzatvára, že neopodstatnená je aj námietka žalobkyne o vade konania v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p.

3. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd (na rozdiel od súdu prvého stupňa) za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvého stupňa. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvého stupňa (viď tiež uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (viď uznesenie najvyššie zo 14. júla 211 sp. zn. 5 Cdo 46/2011). V danom prípade ale rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa nevyznieva ani prekvapujúco, ani nečakane – súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na rovnakých skutkových a právnych záveroch. Žalobkyňa musela vzhľadom na priebeh a výsledky prvostupňového konania očakávať (predvídať), že odvolací súd bude v odvolacom konaní posudzovať a skúmať to, čo napokon odvolací súd aj skutočne posúdil a preskúmal.

Pokiaľ žalobkyňa namietala, že k odňatiu jej možnosti pred súdom konať došlo tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je (podľa jej názoru) nepreskúmateľné, dovolací súd – bez toho, aby sa vôbec zaoberal otázkou, či je táto námietka žalobkyne opodstatnená – uvádza, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nie je judikatúrou najvyššieho súdu považovaná za procesnú vadu konania v zmysle § 237, ale len za tzv. inú procesnú vadu v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). K tomu istému záveru dospel aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012, v ktorom uviedol, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho

odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

4. Z obsahu dovolania vyplýva názor žalobkyne, že vecné oslobodenie tohto konania (§ 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.) sa vzťahuje aj na námietku zaujatosti (v súvislosti s tým žalobkyňa poukázala na uznesenie najvyššieho súdu z 9. októbra 2011 sp. zn. 5 MCdo 20/2010). Skutočnosť, že v danej veci nebola podaná námietka zaujatosti, potvrdzuje podľa jej názoru aj uznesenie najvyššieho súdu z 21. novembra 2012 sp. zn. 3 Sžo 58/2012, ktoré bolo vydané v inej veci.

Najvyšší súd k tejto argumentácii žalobkyne uvádza, že otázka správnosti aplikácie ustanovení zákona č. 71/1992 Zb. o oslobodení od súdneho poplatku je otázkou súvisiacou s právnym posúdením veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu.

Nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

5. Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z § 239 O.s.p., najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie oprávnenej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. bez toho, aby sa zaoberal ďalšími okolnosťami, z ktorých žalobkyňa vyvodzuje opodstatnenosť svojich dovolacích námietok.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyňi, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. februára 2014

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková